

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

PHẠM THỊ PHƯƠNG MAI

BẠO LỰC GIA ĐÌNH Ở PHỤ NỮ 15 – 49 TUỔI
CÓ CHỒNG HUYỆN ĐỊNH HÓA, TỈNH THÁI NGUYÊN
NĂM 2019 VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ LIÊN QUAN

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

THÁI NGUYÊN - NĂM 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

PHẠM THỊ PHƯƠNG MAI

**BẠO LỰC GIA ĐÌNH Ở PHỤ NỮ 15 – 49 TUỔI
CÓ CHỒNG HUYỆN ĐỊNH HÓA, TỈNH THÁI NGUYÊN
NĂM 2019 VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ LIÊN QUAN**

Chuyên ngành: Y HỌC DỰ PHÒNG

Mã số: : 8720163

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- 1. TS. LÊ THỊ THANH HOA**
- 2. TS. NGUYỄN QUANG MẠNH**

THÁI NGUYÊN - NĂM 202

LỜI CAM ĐOAN

Tôi là **Phạm Thị Phương Mai**, học viên lớp cao học Khóa 22 chuyên ngành Y học dự phòng, Trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên xin cam đoan:

1. Đây là luận văn do bản thân tôi trực tiếp hoàn thành dưới sự hướng dẫn của **TS. Lê Thị Thanh Hoa và TS. Nguyễn Quang Mạnh**.

2. Công trình nghiên cứu này không trùng lặp với bất kỳ nghiên cứu nào khác đã được công bố tại Việt Nam.

Các số liệu và thông tin trong nghiên cứu là hoàn toàn chính xác, trung thực và khách quan, đã được xác nhận và chấp nhận của cơ sở nghiên cứu.

Tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm về những cam kết này.

Thái Nguyên, ngày 12 tháng 5 năm 2020

Người viết cam đoan

Phạm Thị Phương Mai

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn thành với sự giúp đỡ quý báu của nhiều cá nhân và tập thể. Với lòng kính trọng và biết ơn, tôi xin được bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc nhất tới: Đảng ủy, Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo và Khoa Y tế Công cộng Trường Đại học Y-Dược, Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi nhất cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Lê Thị Thanh Hoa và TS. Nguyễn Quang Mạnh, giảng viên trường Đại học Y-Dược, Đại học Thái Nguyên đã trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình: Phát triển ý tưởng nghiên cứu, xây dựng đề cương, triển khai các hoạt động nghiên cứu tại cộng đồng, phân tích, xử lý số liệu và hoàn thiện luận văn này.

Tôi xin được gửi lời cảm ơn các thầy cô giảng viên khoa Y tế Công cộng, cùng toàn thể giảng viên Trường Đại học Y-Dược, Đại học Thái Nguyên đã tận tình truyền đạt cho tôi những kiến thức quý báu và giúp đỡ tôi hoàn thành nhiệm vụ học tập của mình.

Cuối cùng, với lòng biết ơn sâu sắc nhất tôi xin gửi lời cảm ơn tới bạn bè, đồng nghiệp đặc biệt là gia đình đã luôn động viên, khích lệ và là nguồn động lực to lớn giúp tôi trong những tháng ngày học tập, nghiên cứu để hoàn thành khoá học này.

Một lần nữa xin được trân trọng cảm ơn!

Thái nguyên, ngày 12 tháng 5 năm 2020

Tác giả: Phạm Thị Phương Mai

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BLGD	: Bạo lực gia đình
BPTT	: Biện pháp tránh thai
ĐH	: Đại học
PC-BLGD	: Phòng chống bạo lực gia đình
QHTD	: Quan hệ tình dục
SL	: Số lượng
TC	: Trung cấp
THCS	: Trung học cơ sở
THPT	: Trung học phổ thông
TT-GDSK	: Truyền thông - Giáo dục sức khỏe
UBND	: Ủy ban nhân dân
WHO	: World Health Organization (Tổ chức Y tế Thế giới)

MỤC LỤC

ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Một số khái niệm về bạo lực gia đình.....	3
1.2. Tình hình bạo lực gia đình trên thế giới và ở Việt Nam.....	14
1.3. Một số yếu tố liên quan tới bạo lực gia đình	17
1.4. Vài nét về địa điểm nghiên cứu của huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên.....	21
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	24
2.2. Địa điểm nghiên cứu	24
2.3. Thời gian nghiên cứu	24
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	24
2.5. Chỉ số nghiên cứu.....	27
2.6. Định nghĩa một số biến số nghiên cứu.....	28
2.7. Kỹ thuật thu thập số liệu	30
2.8. Cách không chế sai số	30
2.9. Công cụ thu thập số liệu.....	31
2.10. Đo lường và đánh giá	31
2.11. Phân tích và xử lý số liệu	32
2.12. Đạo đức trong nghiên cứu	33
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	34
3.1. Thực trạng bạo lực gia đình	34
3.2. Một số yếu tố liên quan tới bạo lực gia đình	42
Chương 4: BÀN LUẬN	49
4.1. Thực trạng bạo lực gia đình ở phụ nữ 15- 49 tuổi có chồng huyện Định Hóa - tỉnh Thái Nguyên năm 2019.....	49
4.2. Một số yếu tố liên quan tới bạo lực gia đình	56
KẾT LUẬN	65
KHUYẾN NGHỊ.....	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Danh sách số phụ nữ tại 08 xã nghiên cứu.....	26
Bảng 3.1. Tuổi, dân tộc, tôn giáo của đối tượng nghiên cứu (n = 680).....	34
Bảng 3.2. Trình độ học vấn, nghề nghiệp, tuổi kết hôn lần đầu của đối tượng nghiên cứu (n = 680).....	35
Bảng 3.3. Hình thức bạo lực tinh thần của đối tượng nghiên cứu (n = 329)...	37
Bảng 3.4. Hình thức bạo lực thể xác của đối tượng nghiên cứu (n = 148).....	38
Bảng 3.5. Hình thức bạo lực tình dục của đối tượng nghiên cứu (n = 125)....	38
Bảng 3.6. Hình thức bạo lực kinh tế của đối tượng nghiên cứu (n = 78)	39
Bảng 3.7. Mối liên quan giữa tuổi, dân tộc của đối tượng nghiên cứu với bạo lực gia đình	42
Bảng 3.8. Mối liên quan giữa trình độ học vấn của đối tượng nghiên cứu với bạo lực gia đình.....	43
Bảng 3.9. Mối liên quan giữa nghề nghiệp và tuổi kết hôn lần đầu của đối tượng nghiên cứu với bạo lực gia đình	43
Bảng 3.10. Mối liên quan giữa tuổi của chồng đối tượng nghiên cứu với bạo lực gia đình.....	44
Bảng 3.11. Mối liên quan giữa trình độ học vấn của chồng đối tượng nghiên cứu với bạo lực gia đình.....	44
Bảng 3.12. Mối liên quan giữa nghề nghiệp của chồng đối tượng nghiên cứu với bạo lực gia đình.....	44
Bảng 3.13. Mối liên quan giữa thói quen sử dụng rượu, bia hay ma túy/ chất gây nghiện của chồng đối tượng nghiên cứu với bạo lực gia đình	45
Bảng 3.14. Mối liên quan giữa công tác phổ biến luật phòng chống bạo lực gia đình của phụ nữ với bạo lực gia đình.....	45
Bảng 3.15. Mối liên quan giữa thái độ chung của phụ nữ về bạo lực gia đình với bạo lực gia đình.....	46
Bảng 3.16: Phân tích hồi quy logistic các yếu tố liên quan đến bạo lực gia đình.....	46

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Thực trạng bạo lực gia đình.....	36
Biểu đồ 3.2. Thực trạng tần suất bạo lực gia đình	36
Biểu đồ 3.3. Các hình thức bạo lực gia đình của đối tượng nghiên cứu.....	37

DANH MỤC CÁC HỘP

Hộp 3.1. Ý kiến của đối tượng nghiên cứu về thực trạng bạo lực gia đình....	39
Hộp 3.2. Ý kiến của đối tượng nghiên cứu về các hình thức bạo lực gia đình	40
Hộp 3.3. Ý kiến về hành vi tìm kiếm sự giúp đỡ khi phụ nữ bị bạo lực gia đình.....	41
Hộp 3.4. Các ý kiến về sự tham gia giải quyết bạo lực gia đình của chính quyền, địa phương.....	42
Hộp 3.5. Các ý kiến về một số yếu tố liên quan đến bạo lực gia đình	48

ĐẶT VẤN ĐỀ

Bạo lực gia đình (BLGD) đối với phụ nữ được nhìn nhận như là một vấn đề nghiêm trọng tại Việt Nam cũng như trên toàn thế giới [12]. BLGD xuất hiện ở tất cả các quốc gia, đặc biệt là các nước đang phát triển, ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống gia đình - xã hội và sức khỏe người phụ nữ. Hậu quả nặng nề của BLGD đối với phụ nữ chính là ảnh hưởng xấu đến sức khỏe thể chất, tinh thần, tình dục và sinh sản [53]. Ngoài ra BLGD còn làm tăng các chi phí của toàn xã hội, thêm gánh nặng cho hệ thống giáo dục và cơ quan tư pháp. Bên cạnh đó người phụ nữ có thể bị chấn thương dẫn đến trầm cảm, căng thẳng và các rối loạn lo âu khác [61], [44].

Theo thống kê của Tổ chức y tế thế giới (WHO) ngày 23 tháng 11 năm 2018, ước tính trên thế giới cứ 3 phụ nữ thì có 1 người đã trải qua bạo lực thể xác và/hoặc bạo lực tình dục, chủ yếu là do chồng hoặc bạn tình gây ra [69], có tới 38% các vụ giết phụ nữ được thực hiện bởi chồng hoặc bạn tình [72]. Tỷ lệ BLGD phụ thuộc vào từng quốc gia, lãnh thổ dao động từ 15% ở Nhật Bản đến 71% ở vùng nông thôn Ethiopia [73], [53].

Ở Việt Nam, Từ 2012 đến hết 2017, cả nước xảy ra 139.395 vụ BLGD. Trong đó bạo lực thể xác: 69.133 vụ, bạo lực tinh thần: 51.227 vụ, bạo lực kinh tế: 14.331 vụ, bạo lực tình dục: 4.338 vụ [5]. Các nghiên cứu cho thấy yếu tố như: Sử dụng rượu, bia, ma túy [33], [55], thói quen cờ bạc của người chồng, kinh tế gia đình thấp, không có con hoặc số con nhiều hơn 2, trình độ học vấn thấp... là yếu tố đáng kể liên quan đến BLGD [26].

Đã có nhiều nghiên cứu về vấn đề này, tuy nhiên chưa thật sự đồng bộ giữa các vùng miền, đặc biệt là các nghiên cứu về BLGD ở phụ nữ từ các nhóm dân tộc thiểu số. Các nghiên cứu về BLGD ở các cộng đồng dân tộc thiểu số nhấn mạnh rằng các chuẩn mực xã hội, cấu trúc gia đình và tập quán văn hóa là một trong những tác nhân chính của bạo lực đối với phụ nữ. Đặc biệt hơn vì